

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

14 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Catan Liliana, Guzun Ion, Plămădeală Ghenadie,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Cebotari Adrian în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2022, în cauza penală în privința lui

Ignat Veaceslav XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.01.2017 – 16.05.2017;

Instanța de apel: 24.06.2021 – 18.05.2022;

Instanța de recurs: 15.08.2022 – 14.03.2023.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 16 mai 2017, Ignat Veaceslav a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. e), f) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani cu executare în penitenciar de tip închis, fără amendă.

În conformitate cu art.85 alin.(1) Cod penal, pentru cazul unui cumul de sentințe, s-a adăugat în întregime, la pedeapsa aplicată, partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința din 29 septembrie 2016 a Judecătoriei Ialoveni amenda în mărime de 300 unități convenționale, ce a constituit suma de 6 000 lei, stabilindu-i pedeapsa definitivă de 6 ani închisoare, fără amendă, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis și amendă în mărime de 300 unități convenționale, ce a constituit suma de 6 000 lei.

În conformitate cu art.87 alin.(2) Cod Penal, pedeapsa cumulată cu amendă, se va executa de sine stătător .

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a reținut *în fapt* că, inculpatul Ignat Veaceslav, pe 26 decembrie 2016, aproximativ la ora 00:35, aflându-se pe strada Petru Zadnipru 15 din municipiul Chișinău, aplicând violența fizică față de Jîmbei Olesea, manifestată prin agresare și aplicarea unei lovituri cu piciorul în regiunea genunchiului, în mod deschis, a sustras de la ultima, smulgându-i de pe umăr geanta de dame la prețul de 500 lei, în care se afla un parfum „Dolce & Gabbana”

la prețul de 350 lei, 3 creioane „Avon” la prețul de 60 lei fiecare, un fond de ten la prețul de 100 lei și farduri la prețul de 75 lei, cauzându-i astfel părții vătămate o daună în proporții considerabile, în sumă de 1 205 lei.

Pe baza stării de fapt expuse, confirmată de probele administrate și cercetate în ședința judiciară, prima instanță a reținut *în drept* că, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive a infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) lit. e), f) Cod Penal – *jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătatea persoanei, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Avocatul Marinescu Dumitru în numele inculpatului, a contestat cu apel sentința, solicitând admiterea acestuia, repunerea în termen a prezentului apel, casarea sentinței primei instanțe în partea stabilirii pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Ignat Veceslav să-i fie aplicată pedeapsa minimă prevăzută de art.187 alin.(2) lit. c), d) Cod penal sub formă de 5 ani închisoare cu aplicarea art.90 Cod penal, stabilindu-i un termen de probațiune minim.

În motivarea apelului a invocat că, încă de la etapa urmăririi penale, inculpatul a recunoscut integral vina și s-a căit sincer în cele comise.

Cât privește anunțarea acestuia în căutare de către instanța de fond și examinarea cauzei penale în lipsa acestuia, acest fapt că nu corespunde adevărului, or, inculpatul nu s-a eschivat de la judecarea cauzei, ci pur și simplu nu a fost citat la judecată.

Prin urmare, instanța prematur a concluzionat că, inculpatul este o persoană de rea-credință și urma a fi anunțat în căutare, fără careva probe suficiente că acesta s-ar fi eschivat de la judecarea cauzei în fond, iar faptul că inculpatul era o persoană tânără la acel moment urma a fi considerat ca o circumstanță atenuantă.

Referitor la stabilirea pedepsei, avocatul o consideră ca fiind prea aspră, or, inculpatul este o persoană tânără, nu a săvârșit careva fapte infracționale din anul 2016 până în prezent, în sensul circumstanței atenuante prevăzute de art.76 Cod penal, a recunoscut vina la etapa urmăririi penale.

Mai mult, inculpatul Ignat Veceslav nu a cunoscut despre procesul din instanța de judecată și a aflat despre acesta pe 08 iunie 2021, când a fost reținut în baza sentinței Judecătoriei Chișinău din 16 mai 2017 și dus în penitenciar pentru executarea pedepsei, din care motiv a solicitat repunerea în termen a apelului.

3.1. Inculpatul a declarat apel împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 16 mai 2017, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea sentinței instanței de fond cu stabilirea unei pedepse mai blânde.

În motivarea apelului a declarat că, sentința i-a fost adusă la cunoștință la data de 08 iunie 2021, respectiv - nu a încălcat termenul de atac a acesteia, pedeapsa o consideră prea aspră, vina o recunoaște integral, a comis infracțiunea când era tânăr, iar ulterior careva infracțiuni nu a mai săvârșit.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2022, apelurile declarate de către avocatul inculpatului și de inculpat au fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței primei instanțe.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea inculpatului, în ședința de judecată nu au fost stabilite.

Totodată, conform art.16 Cod penal, infracțiunea comisă de inculpat se

clasifică ca infracțiune gravă pentru care legea penală prevede pedeapsa cu închisoare de la 5 la 7 ani cu (sau fără) amendă în mărime de la 850 la 1 350 unități convenționale.

Infracțiunea comisă de inculpat este una intenționată și a fost săvârșită în perioada în care nu a expirat termenul prevăzut de art.34 alin.(1) lit. e) Cod penal, nefiind executată pedeapsa stabilită prin sentința din 29 septembrie 2016 a Judecătorei Ialoveni în baza art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, sub formă de amendă.

Astfel, antecedentul penal nu a fost stins în modul prevăzut de lege, iar comiterea cu intenție a unei sau mai multor infracțiuni de o persoană cu antecedente penale pentru o infracțiune săvârșită cu intenție, conform art.34 alin.(1) Cod penal, se consideră recidivă.

Prin urmare, instanța de apel a considerat că, este întemeiată și proporțională aplicarea unei pedepse privative de libertate și respectiv, este echitabil aplicarea lui Ignat Veaceslav unei pedepse cu închisoarea pentru infracțiunea prevăzută de art.187 alin.(2) lit. e), f) Cod penal sub formă de 6 ani cu executare, în penitenciar de tip închis, fără amendă.

Referitor la solicitarea părții apărării privind aplicarea prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal, instanța de apel le-a respins ca fiind neîntemeiate și nefondate, or, inculpatul s-a eschivat de la judecarea cauzei penale în instanța de judecată și nu a recuperat prejudiciul material cauzat prin infracțiune, anterior a fost judecat pentru comiterea unei infracțiuni intenționate la o pedeapsă non privativă de libertate, însă nu a făcut concluzii pozitive, nu s-a corectat și a comis din nou o infracțiune cu intenție, motiv pentru care acestuia i-a fost stabilită pedeapsa închisorii cu executarea reală a acesteia.

Deci, s-a conchis că, pedeapsa numită lui Ignat Veaceslav este legală și întemeiată, proporțională faptelor comise, cât și circumstanțelor reale și personale, corect constatate de către instanța de fond, sentința fiind legală și întemeiată.

5. Avocatul Cebotari Adrian, în numele inculpatului, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală declară recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei de către instanța de apel și pronunțarea unei noi hotărâri.

5.1. În motivarea recursului, apărarea invocă precum că, inculpatul se caracterizează la locul de trai pozitiv, are la întreținere un copil minor, pentru prima oară a săvârșit o infracțiune gravă, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, a conștientizat pe deplin aspectul negativ al faptei sale, iar din 2016 nu a mai săvârșit careva infracțiuni, corectându-se și înființând o familie.

Infracțiunea comisă de Ignat Veaceslav, face parte din categoria infracțiunilor grave, acesta nu a fost condamnat anterior de comiterea infracțiunilor grave sau deosebit de grave. Respectiv, prevederile art.82 alin.(2) Cod penal nu sunt aplicabile speței, însă, instanțele inferioare au făcut trimitere la recidiva periculoasă, pe când acest fapt nu mai este valabil, or, art.34 Cod penal a fost modificat.

Mai mult, instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că, art.72 Cod penal la fel a fost modificat și potrivit prevederilor din alin.(4) al acestui articol – în penitenciare de tip închis execută pedeapsa *doar persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave.*

Cât privește repunerea în termen a cererilor de apel, înaintate de avocat și de inculpat, ultimul nu a participat la judecarea cauzei și nici nu cunoștea despre sentința pronunțată. În decizia instanței de apel nu s-a elucidat capătul cererii de apel privind repunerea în termen, fapt ce duce la nesoluționarea tuturor circumstanțelor cazului.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului declarat, menționând că acesta urmează a fi respins, ca vădit nefondat.

7. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din recursul avocatului, se constată că autorul acestuia invocă temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când: 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și 10) s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs constată că, în speță, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile legale expuse supra.

Din sumarul recursului rezultă că, autorul acestuia este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă critică decizia instanței de apel în partea ce ține de executarea reală a pedepsei cu închisoarea, stabilirea circumstanțelor atenuante și în partea ce ține de aplicarea art.72 alin.(4) Cod penal- categoriile penitenciarelor în care se execută pedeapsa cu închisoare.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate de recurent și temeiurilor de casare nominalizate de acesta, Colegiul penal lărgit constată că, criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din următoarele motive.

În raport cu circumstanțele cauzei constatate, soluția instanței de apel este neîntemeiată în partea stabilirii categoriei penitenciarului în care urma să execute Ignat Veaceslav pedeapsa cu închisoare și urmează a fi casată în această parte.

Argumentul privind aplicarea fără temei a prevederilor art.72 alin.(4) Cod penal, la fel este întemeiat.

În textul sentinței de condamnare, instanța de fond a stabilit tipul penitenciarului în care Ignat Veaceslav urma să execute pedeapsa, menționând că potrivit prevederilor art.72 alin.(4) Cod penal, pedeapsa cu închisoare pentru persoanele care au săvârșit infracțiuni ce constituie recidivă, se execută în penitenciar de tip închis.

Potrivit Legii penale nr.163 din 20 iulie 2017, publicate în Monitorul Oficial pe 20 octombrie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și anume la art.72 alin.(4), textul „precum și pentru persoanele care au săvârșit infracțiuni ce constituie recidivă”, s-a exclus.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată că, prin decizia din 18 mai 2022, instanța de apel nu a luat în considerare modificările operate care au intervenit ulterior sentinței, pronunțând astfel o decizie ce conține o eroare de drept.

Instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art.10 alin.(1) Cod penal, potrivit căruia legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei care a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

În consecință, decizia instanței de apel necesită a fi casată și în partea mărimii pedepsei cu închisoarea. Duratei termenului pedepsei aplicate, datorită faptului oferirii unui efect cu caracter agravant - prin prisma art.82 Cod penal, constituie o motivare inacceptabilă, datorită modificărilor care au fost introduse ulterior la prevederile art.34 Cod penal.

La fel, Colegiul penal lărgit constată că, în hotărârile emise(f.d.116, f.d.212) nici instanța de fond și nici instanța de apel, indică faptul că - nu au identificat careva circumstanțe atenuante, în conformitate cu prevederile art.76 Cod penal.

Însă, instanța de recurs evidențiază că, conform informațiilor anexate la materialele cauzei, inculpatul la locul de trai se caracterizează pozitiv, are la întreținere un copil minor, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, a conștientizat pe deplin aspectul negativ al faptei sale, iar din 2016 nu a mai săvârșit careva infracțiuni, înființând o familie.

Mai mult, potrivit Comunicatului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și a Comunicării eliberate de SRL „XXXXX”, se confirmă că inculpatul a fost angajat în câmpul muncii în perioada 02 iulie 2018 - 01 septembrie 2020.

Aceste circumstanțe denotă că, inculpatul Ignat Veaceslav a conștientizat aspectul negativ a faptelor sale, a înțeles care este pericolul social a acestor fapte, circumstanțe care nu au fost luate în considerație de către instanțele inferioare la individualizarea pedepsei.

În consecință, Colegiul penal lărgit statuează că, pedeapsa individualizată de prima instanță și instanța de apel nu corespunde principiului proporționalității și nici scopului prevăzut în art.61 alin.(2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Potrivit pct.21.1. din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel” nr.22 din 12 decembrie 2005 - *instanțele de apel vor ține cont de diversele forme de situații*

posibile să apară la judecarea sau rejudecarea apelului. Curțile de apel vor ține cont de faptul că, dacă la momentul examinării apelului a fost adoptată o lege penală nouă cu efect retroactiv, instanța de apel corespunzător va interveni, modificând sentința pronunțată până la intrarea în vigoare a acestei legi.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel nu a ținut cont nici de modificările operate la art.82 alin.(2) Cod penal.

Astfel, prin Legea nr.163 din 20 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial pe 20 octombrie 2017, pentru modificarea și completarea unor acte legislative și anume la art.82 alin.(2) Cod penal, textul „mărimea pedepsei pentru recidivă nu poate fi mai mică de jumătate, pentru recidivă periculoasă este de cel puțin două treimi, iar pentru recidivă deosebit de periculoasă – de cel puțin trei pătrimi din maximul celei mai aspre pedepse prevăzute la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod.”, s-a înlocuit cu sintagma „mărimea pedepsei pentru recidivă periculoasă și deosebit de periculoasă nu poate fi mai mică de o treime din maximul pedepsei prevăzute la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod [...]”.

Cât privește solicitările recurentului de a aplica în privința inculpatului Ignat Veaceslav prevederile art.90 Cod penal, acestea nu pot fi acceptate, or, suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea săvârșită de el este un incident în viața acestuia. Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

La fel, Colegiul penal lărgit accentuează că, raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului la faza de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei.

Stabilirea duratei ori a quantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu periculozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de săvârșire a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal;
- nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc..

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată că, infracțiunea comisă de inculpat este una intenționată și a fost săvârșită în perioada în care nu a expirat termenul de prescripție, nefiind executată pedeapsa stabilită prin sentința din 29 septembrie 2016 a Judecătoriei Ialoveni în baza art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, sub formă de amendă.

Astfel, în vederea corectării și reeducării, ca măsură de pedeapsă, inculpatul

urmează să ispășească pedeapsa reală cu închisoare.

La caz, din actele dosarului se constată că, inculpatul Ignat Veaceslav a săvârșit o infracțiune ce prezintă un pericol social sporit.

În concluzie, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel greșit a respins apelul avocatului Marinescu Dumitru, iar prin menținerea pedepsei stabilite inculpatului prin sentință, i-a fost aplicată o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale, fiind admise erori de drept prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală.

11. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Cebotari Adrian în numele inculpatului, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2022 și sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 16 mai 2017, în latura stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri după cum urmează:

Lui *Ignat Veaceslav XXXXX*, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) lit. e), f) Cod penal, i se stabilește pedeapsa sub formă de 5 (cinci) ani și 6 (șase) luni închisoare, fără amendă.

În conformitate cu art.85 alin.(1) Cod penal, prin cumul de sentințe, a adăuga în întregime, la pedeapsa aplicată, partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința din 29 septembrie 2016 a Judecătoriei Ialoveni, amenda în mărime de 300 unități convenționale, ce constituie suma de 6 000 (șase mii) lei, stabilindu-i *lui Ignat Veaceslav XXXXX pedeapsa definitivă* – 5 (cinci) ani și 6 (șase) luni închisoare în penitenciar de tip semiînchis și amenda 6 000 (șase mii) lei.

În conformitate cu art.87 alin.(2) CP, pedeapsa cumulată cu amendă și cu închisoarea, se vor executa de sine stătător.

În rest decizia contestată, se menține.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 14 martie 2023.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Catan Liliana

Guzun Ion

Plămădeală Ghenadie